

בית כנסת קיבוץ גלילות

נוסד 1975 רז"ה האזנים ויגד 5 ראשלי"צ

כולל רב פעלים "בן איש חי"

בראשות הרצה"ג חנן קבלן שליט"א
יוצא לאור ע"י אברכי הכולל הי"ו

מפטירין: "עניה סוערה"

מברכין החודש - אלול חמישי, שישי
המוולד: יום חמישי בשעה 9:15 בבוקר
מוצש"ק מתחילין סליחות

רֵאָה

הדלקת נרות: 19:13

מוצאי שבת: 20:11

מוצאי שבת ר"ת: 20:45

אורו של משיח

הקפיד עליו ולא בא שלושה ימים [כמסופר בגמרא מכות], ועתה אם ביקש לראות את אבני הכדוד ראוי היה לראותן, ואלהיו נענה לבקשתו. מדוע לא הראן בו במקום, ואף לא הפנהו לאותה מערה? מדוע דרך העקיפין הזו, שנער אלמוני, ילד יהודי, יזכה לגילוי אליהו בלב ים, והספינה תינצל עבורו, ויפסיק את גדול הדור מלימודו ויוליכו אחריו, ורק שם יתגלו לעיניהם - לעיני רבם של ישראל ואותו נער קט גם יחד - אותן אבני יקר של עת הגאולה?

על כורחנו, אין המדרש הזה אומר אלא "דרשיני"! אותן אבני כדוד גנוזות לעידן הגאולה, והזכות אף לראותן ניתנת רק לעוסק בקירוב הגאולה. ומהי הדרך לקירוב הגאולה?

זאת הראה אליהו הנביא זכור לטוב. הנה ילד יהודי בספינה מלאה נוכרים והים הולך וסוער. האין זה מצבם של מאות אלפים מילדי ישראל קדושים וטהורים, צאן קדושים, המתחנכים לסגוד לתרבות נוכריה וים החילוניות והכפירה זועף עליהם לאבדם? האם ספינת החינוך אינה נטרפת בלב ים, האם אפשר להוציא משם נער אחד מתוך הים הסוער הזה...

והולך הנער ללוד, עיר מלאה חכמים וסופרים באותם ימים, וגדול הדור מרביץ תורה בישיבה הגדולה והיה אם גדול הדור הנערץ יתפנה מכל עיסוקיו, וילך אחר הנער הקט בענווה שאין לה קץ - הנה הפציע אור הגאולה, הנה יזכו הוא והנער כאחד לראות את האור המבהיק, וכל לוד תזכה לכך בזכותם!

האין הדברים מחייבים אותנו להתפנות מכל עיסוקינו חשובים ככל שיהיו על מנת לראות להיכן הולכים ילדינו, מה רצונם, ואנה פניהם מועדות.

אם נשים את חינוך הנוער בראש מעינינו, אם אצלנו בראש מעינינו תהיה הכוונת הדור הצעיר, ההשקעה בהם בכל מובן ובפרט בחינוך שהוא הוא החשוב מכל עיסוק אחר, נזכה שדרך עיניהם של ילדינו יתנוצץ אור התורה ואור הגאולה, ובידיהם נראה את אבני הבניין ויסודות הגאולה העתידה במהרה בימינו אמן. (הרה"ג ניר אריאל שליט"א)

שבת שלום

בהפטרות פרשתנו ישעיהו הנביא מנבא על גאולת ישראל, וזה לשונו (נד, יא-ג): "עניה סערה לא נחמה הנה אנכי מרביץ בפוך אבניך" - רחובות ירושלים ירוצפו לא באבנים משתלבות, אלא באבני נופך יקרות, שהם סוג של יהלום, "ויסדתיך בספירים" - העיר תיוסד מספירים יקרים, ו"שמתי כדכד שמשתיך" - כל הזכויות והשמשות בבתי ים היו מאבנים מיוחדות הנקראות כדכד: כד-כד נשמע כמו איזה שם קוד לא ברור ובאמת כמה דעות יש בדבר מה הם האבנים האלה.

ומספר המדרש שאפילו רבי יהושע בן לוי לא ידע מהם האבנים הללו, עד ששלח לו אליהו הנביא דוגמה מהם, בואו ונקרא ביחד כיצד בדיוק היה המעשה, וכך מתאר המדרש; רבי יהושע בן לוי נועד עם אליהו הנביא זכור לטוב. אמר לו: "וכי לא יראני אדוני מהן אותן אבני כדכוד?" אמר לו: "הן". והראן לו על ידי נס, וכך היה הנס:

מעשה בספינה שהייתה מפרשת בים הגדול והייתה כולה נכרים, והיה בה תינוק [נער] יהודי אחד, ובא עליה סער גדול בים. נגלה אליהו הנביא זכור לטוב אל אותו תינוק, ואמר לו: "לך בשליחותי אצל רבי יהושע בן לוי והראהו אותם אבני כדכוד, ואני מציל לכל הספינה בזכותך",

אמר לו הינוקא: "רבי יהושע גדול הדור ולא יאמין לדברי". ענהו אליהו: "עניו גדול הוא, ויאמין לך. וכשתפגוש בו, אל תתראה לפניו בפני אדם, אלא קחהו למערה פלונית הרחוקה מלוד שלושה מילין, והראה לו את אבני הכדכד שם".

נאות הילד, ומיד נעשה לו נס ויצא משם בשלום. עלה ליבשה והלך ללוד, עלה לרבי יהושע בן לוי ומצאו כשהוא יושב ומלמד בישיבה הגדולה של לוד. אמר לו: "אדוני יש לי דבר של צנעה לומר לך". קם רבי יהושע בן לוי והלך אחריו עד למערה.

בוא וראה ענוותנותו של רבי יהושע בן לוי, שהלך אחריו שלושה מילין ולא שאלו מה רצונך. כיון שהגיעו למערה, אמר לו: "רבי, אלו הן אבני הכדכוד". וכשראה אותם, הבהיקה כל לוד מאורן, והשליכן לארץ, ונגנזו. עד כאן דברי המדרש. ייתן ה' ויתגלו במהרה בגאולה הקרובה.

והנה מדרש זה מדרש פליאה הוא: הן רגיל היה רבי יהושע בן לוי עם אליהו הנביא ולמד עימו תורה מדי יום, ופעם

"את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום והקללה אם לא

תשמעו אל מצות ה' אלקיכם": מפרש רבינו האור החיים הקדוש את הפסוק 'את הברכה אשר תשמעו אל מצות ה' אלקיכם' שעצם הדבר שאדם זוכה לשמוע דברי תורה, זוהי הברכה בעצמה ואין צריך לברכות נוספות, וכל השאר זה רק בונסים. והאדם צריך לא לצפות לשום שכר, ואדרבה הוא צריך לשלם לה' על התורה המתוקה שנתן לנו.

ולהיפך, מי שלא שומע ולומד תורה, זוהי הקללה הגדולה ביותר שיכולה להיות עבור האדם, כי הוא מפסיד תענוג עולמי ומפסיד את חיות נפשו. ואין צורך לקלל אותו, כי הוא מקלל את עצמו בזה שאינו שומע תורה.

"ושמחתם לפני ה' אלוהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהותיכם והלוי אשר בשעריכם כי אין לו חלק ונחלה אתכם":

בעיר אחת חיו שני עשירים גדולי שהיו שונאים זה את זה. לימים אירס אחד את בתו עם חתן בן משפחה מכובדת ומהוללת.

התקנא העשיר השני בשידוך הנאה שעשה בעל דבבו. לא עברו ימים מועטים והתברר למחותן כי חתנו הוא בעל מידות רעות ומגוננות, מיהר העשיר וקרא לשדכן ולחש על אוזנו את כל הידוע לו וביקש ממנו כי ימהר ויפטור אותו מעונשו של זה. מיהר השדכן הממוחל אל ביתו של העשיר השני והציע לו את השידוך בספרו לו כי השידוך עם הראשון עומד להתבטל. שמח העשיר ונתן את הסכמתו המיידית לשידוך ולא עברו שעות מועטות והחתן ביטל את התקשרותו הראשונה והשתדך עם בתו של העשיר השני.

בהגיע זמן החתונה הוזמן המחנות הראשון ולאחר המשתה רקדו שני העשירים ריקוד של שמחה כנהוג. האחד רקד בהתלהבות על זה שזכה בשידוך והשני רקד בכל עוז על שזכה להיפטר ממנו...

כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא: הקב"ה מייפה בעיני כל אחד ואחד מישראל את משלח ידו על כן כאשר הישראל אוסף את תבואתו-הוא שמח בה ובברכתה ואילו הלוי שמח על שהקב"ה פטר אותו מכל העמל הזה...

זה מה שנאמר בפסוק: "ושמחתם לפני ה' אלוהיכם אתם ובניכם ובנותיכם ועבדיכם ואמהותיכם והלוי אשר בשעריכם". גם הלוי שמח ומדוע? "כי אין לו חלק ונחלה אתכם..."

"בנים אתם לה' אלקיכם": על פסוק זה סיפר הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל, ראש ישיבת 'אור ישראל', את הסיפור הבא: "פעם נכנסתי בשבת קודש אל מו"ר הרב ר' משה רוזנשטיין זצ"ל, משגיח ישיבת לומז'ה, וראיתי שהוא בוחן בחומש ילד שלומד בתלמוד תורה. שאלתי אותו: 'של מי הילד הזה?', הוא לחש לי באזני: 'הוא ילד של הקב"ה!', הוא הבין שאני מתפלל שאינו עונה על שאלתי, והמשיך ואמר לי: 'אילו הייתי אומר לך שהוא ילד של חיים או שמעלר הייתי יודע מי הוא הילד, ואם אני אומר לך שהוא ילד של הקב"ה, אתה לא יודע של מי הילד?'...

"הגישה של מי שמחנך ילדי ישראל, צריכה להיות שהוא מחנך ילדים של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, כפי שנאמר: 'בנים אתם לה' אלוהיכם', ולא כמי שמחנך את הילד של חיים או שמעלר. וכשם שבכל הליכותיו של אדם צריך הוא לקיים 'שיויתי ה' לנגדי תמיד', כך גם כאשר הוא מלמד ילד אחר, צריך לשוות נגד עיניו שאביו של ילד זה הוא הקב"ה. מחשבה זו תעניק למחנך סבלנות לתלמידים, והטיפול בהם יהיה שונה לגמרי. (דרשו)

"עשר תעשר את כל תבואת זרעך": מעשה ברבי פנחס בן יאיר שהלך למקום אחד, ובהיותו מלומד בניסים באו אליו בני העיר והתלוננו שהעכברים באים ואוכלים תבואתם, ונזקם מרובה.

גזר ר' פנחס בן יאיר על העכברים שיכתנסו למקום אחד. התכנסו העכברים והתחילו מצפצפים, אמר ר' פנחס בן יאיר לבני המקום, האם אתם יודעים מה העכברים אומרים? אמרו לו, לא. אמר להם, הם אומרים שאין אתם מתקנים את התבואה, היינו שאין אתם מפרישים מהם מעשרות כראוי, אמרו לו: אתה תהיה ערב שתתקן התבואה, והסכים להם. ומאז חדלו העכברים להזיק לתבואה.

(ירושלמי דמאי א, ג).

"כי פתוח תפתח את ידך לו.. די מחסורו אשר יחסר לו": אמרו חז"ל (כתובות סז:) אשר יחסר לו - אפילו סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו.

אמרו עליו על הלל הזקן, שלקח לעני בן טובים אחד סוס לרכב עליו ועבד לרוץ לפניו; פעם אחת לא מצא עבד לרוץ לפניו, ורץ לפניו שלשה מילין. והקשה הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, דבשלמא מה שנתן לו סוס לרכב עליו נחא, אך מה שרץ לפניו בעצמו צריך ביאור, כי הלל הזקן נשיא בישראל היה, ואסור לו לבזות עצמו - לרוץ לפני אותו עני בכדי למלא אחר שיגיונותיו שהתרגל שעבד ירוץ לפניו לו הדרך.

אלא מוכח מכאן, שיש להתייחס לרגשותיו של הזולת בגדר של 'פיקוח נפש', ואף הלל התייחס אל אותו עני כנכנס לגדר סכנת נפשות באם יחסר לו רגילותו ב'עבד שירץ לפניו'. ואף ש'נשיא' היה, מכל מקום 'פיקוח נפש דוחה את כל התורה כולה', ומותר הוא - ואף מחויב, לרוץ לפניו להצילו מאבדון.

ובכלל, על האדם להיות 'משכיל אל דל' - להכנס לנבכי מחשבותיו והרגשותיו של רעהו, ולהשתדל להטיב עמו בתכלית הטובה, כמעשה הידוע על הרה"ק מסאטמאר זי"ע שפעם נכנס אליו יהודי מר נפש, ובכה לפניו על רוב צרותיו וחובותיו, כי טפלי תלויים בו, ואף זקוק הוא למעות עבור נישואי צאצאיו וכו', שאלו הרבי, ר' יהודי, לכמה מעות נצרך מע"כ בזו העת, ויען האיש ויאמר 'שלושים אלפי דולר' טבין ותקילין, פתח הרבי את הארון, והוציא משם סך עשרים ותשעה אלפי דולר, ויאורו עיני היהודי, ונהפך לאיש אחר...

בצאת היהודי שאלו הגבאים את הרבי, אם כבר נתן הרבי סכום אדיר כזה, מדוע לא מילא מבוקשו בשלימות - לתת לו שלושים אלפי דולר, ויען הרבי, אם הייתי נותן לו שלושים אלפים, היה הלה מהלך בהרגשה 'אי, אי, אילו בקשתי יותר הייתי מקבל יותר' ולא הייתה שמחתו שלימה, כמו עכשיו, שקיבל כמעט את כל הסכום שביקש, ומעתה לא יטרידוהו המחשבות אם הייתי מבקש הייתי מקבל יותר... (באר הפרשה)

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתך לו": מפרש רש"י: "נתון תיתן לו, אפילו מאה פעמים". עליך להרגיל את עצמך לתת הרבה, וממילא "ולא ירע לבבך בתתך לו", שכן ההרגל נעשה טבע. "ולא ירע לבבך בתתך לו": אל תתחיל להיאנח ולהרבות דברים על מצבך הרע דווקא "בתתך לו", בשעה שבאים לבקש ממך צדקה. (לוח ארז, עולת חדש)

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך באחד שעריך בארצך": כותב רבינו האור החיים הקדוש שהקדוש ברוך הוא נותן לחם לכל בשר, ומשפיע לכל אחד כדי פרנסתו. אולם אם האדם חטא, הקדוש ברוך הוא נוטל ממנו את ממונו המגיע לו, ומפקידו אצל אחרים. והוא צריך להתבזות ולנדוד ממקום למקום, כדי לבקש מעשירים את הכסף שזה בעצם שלו.

המרחקים שצריכים העניים לנדוד עבור איסוף מעותם, תלוי ברמות החטאים שלהם, יש כאלה שמספיק להם לנדוד רק בערים. אחרים צריכים לנדוד מעיר לעיר בארצם. ויש גם כאלה שצריכים לנדוד גם מחוץ לארצם.

כמו כן, לפעמים מספיק שיתבזה מעט והוא מבקש אצל עשיר שהוא קרוב משפחה שלו, ולפעמים הוא צריך לבקש מאדם זר, וגם סוגי העשירים חלקם רכים וחלקם קשים. הכל נקבע לפי רמת החטאים שלהם, וכמה שהאדם חטא יותר, הוא נופל עם 'בנק' קשה יותר.

ובזה מפרש רבינו האור החיים הקדוש בדרך רמז את כל הפירוט בפסוק 'מאחד אחיך באחד שעריך בארצך' שהפסוק מתכוון לרמז הדרגות הבזיונות שהאדם צריך לעבור כדי לבקש כסף, מן הקל אל הכבד. 'מאחד אחיך' - שהוא קרוב משפחה שלך. 'באחד שעריך' - שהוא זר בשבילך, אבל לפחות נמצא בעיר שלו.

'בארצך' - עשיר שלא נמצא בעירו, אלא באותה ארץ. וכן על זה הדרך, המרחק נקבע לפי החטאים.

עוד כותב האור החיים הקדוש, שמי שיש לו כסף יותר מכדי צרכיו, עליו לדעת שהכסף לא שייך לו, אלא הכסף שייך לעניים ולומדי התורה, וזה רק מופקד אצלו, והוא סך הכל שומר את הכסף עבור העני, שנגזר עליו להתבזות ולנדוד, ולקחת מהעשיר את הכסף שהוא 'שלו'.

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך": אומר רבינו האור החיים הקדוש שהעניים, הם המיוחדים בעם ישראל, ואין לזלזל בהם מחמת עניותם, ואדרבה, ה' יתברך עשה את העני, עני, כדי לזכות אחרים במצות צדקה ולהציל אותם מדינה של גיהנם. ומרמזת התורה 'כי יהיה בך אביון' עליך לדעת כי הוא 'מאחד אחיך' מהמיוחדים שבאחיך, מחשובי כלל ישראל, שהקדוש ברוך הוא ייעד אותם לסבול, בשביל לכפר על עוונות ישראל, ולכן אין לאדם לזלזל באנשים עניים חס ושלום, אלא אדרבה לרוממם ולנשואם בכל האפשר.

"כי יהיה בך אביון מאחד אחיך... לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחרי האביון": מעשה ברבי יעקב קראנץ המגיד מדובנא זי"ע שערך מגבית צדקה עבור ענין חשוב. סובב הרב בין בתי העיר וכולם תרמו בעין יפה. לבסוף הגיע המגיד לביתו של עשיר גדול שכגודל עשרון כן גודל קמצנותו.. סירב העשיר לתת אפילו פרוטה אחת לצדקה ולא הועילו שום תחנונים והסברים. לפני שעזב רבי יעקב את ביתו, פנה לעשיר ובירכו: אשריך שאתה מזומן לחיי העולם הבא.. נדהם העשיר לברכה זו. ופנה להמגיד שיבאר את דבריו. חיך הרב ופתח את פיו בסיפור: לפני שנים רבות היה חי עשיר גדול שלא הפריש מכספו מאומה לצרכי צדקה. לפני שנפטר אף ציוה שאת כל כספו וזהבו יקברו עמו... כאשר הגיע האיש לפני בית דין של מעלה שאלוהו: מדוע לא קיימת מצות צדקה?

ענה האיש: אומר לכם את "האמת"... בעירי היו הרבה קבצנים ופושטי יד ולא ידעתי מי מהם באמת עני וזקוק לכסף, ומי מהם רמאי ונוכל... משום כך ביקשתי שיקברו עמי את כל כספי כדי שכאן בעולם האמת יאמרו לי את האמת למי ראוי לתת את הכסף. הנהגה יפה - אמרו בית דין של מעלה, אולם הבה ונראה אם עוד שני אנשים נהגו כמוך אז מגיע לך עולם הבא.. בדקו ומצאו שיש עוד אדם אחד כמוהו, הלא הוא קורח שנבלע באדמה עם כל רכושו, ומאז שניהם יושבים יחד ומצפים לשלישי שיצטרף עמהם לזיומן. לפיכך אמרתי לך שאתה "מזומן" לחיי העולם הבא, כי כפי הנראה אתה תהיה השלישי... התבייש העשיר מדברי המגיד, והבין את הרמז ותרם סכום גדול לצדקה.

"נדבת ירך אשר תתן כאשר יברכך ה' אלוקיך": שואל האר"י הקדוש זי"ע מדוע כתוב נדבת "ירך" ולא נדבת "לבך"? והשיב: לומר לך שהאדם צריך להרגיל את עצמו כל כך בנתינת צדקה, עד שידו תשלח מאליה לכיסו כדי לתת צדקה. כדרך שאמר דוד מלך ע"ה, שבכל יום ויום היה מחשב ללכת למקום זה או אחר, והיו רגליו מוליכות אותו מעצמן בלי כוונה לבית המדרש.

"בנים אתם לה' אלקיכם": מסופר: שאל יהודי את ה"חפץ חיים" זי"ע, א, רבי: לשם מה זקוק העולם לחסידים ומתנגדים, ואף החסידים בינם לבין עצמם, חלוקים לקבוצות רבות, מהם שעיקר עבודתם בתפילה, ומהם שעיקר עבודתם בתורה, ומהם עיקר עבודת ה' שלהם בשמחה וכו', לשם מה צריך קבוצות כה רבות? השיב החפץ חיים: עד שאתה שואל אותי, שאל את הקיסר הרוסי, לשם מה יש לו הרבה סוגי חיילים? מהם רוכבי סוסים, מהם יורים בתותחים, מקצתם במטוסים, ומקצתם באוניות, ובחלקם חיילים הולכי רגל וכדו'.

אין זאת - המשיך החפץ חיים - אלא שכל סוג וסוג מועיל לקיסר למלחמה בדרך שונה, שהרי חייל ההולך רגלי, אין בכוחו להילחם בחייל הנלחם מתוך מטוס, והיורים בתותחים, בכוחם לנהל מלחמה אף ממרחק של כמה פרסאות, ואפילו חיילי הקיסר המריעים בחצוצרות, תפקיד חשוב להם, שבתרועתם מחזקים הם את לב החיילים הנלחמים בשדה הקרב. משום כך - סיים החפץ חיים - נחלקים גם אננו לסוגים שונים, אבל בנים אננו לה' אלקינו וכל אחד ואחד תורם את חלקו לעבודת ה', ויחדיו ננצח במלחמת היצר. (וקראת לשבת עונג)

"את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלקיכם": הרה"ק מצאנז זצ"ל ראה פעם איך אחד אמר ברכות השחר בלחש, ואף אחד לא שמע. הזכיר לו מה שכתוב בתורה. "את הברכה" - את הברכות שאנחנו אומרים בכל יום, "אשר תשמעו" - שישמעו ושיכולים לענות אמן, "אל מצוות ה' אלקיכם" חלק זה שייך גם לקיום המצוות.

"כל ציפור טהורה תאכלו. וזה אשר לא תאכלו... והראה" בין העופות הטמאים נחשב גם עוף ששמו "ראה", וחכמינו ז"ל אומרים למה שמה ראה? מפני שרואה למרחוק. עומדת בבבל ורואה נבילות בארץ ישראל. וקשה אם לעוף כזה יש ראייה כל כך טובה שמבטה מגיע עד ארץ ישראל מדוע נחשב לעוף טמא? ותיירץ הרבי מקוצק זי"ע בחריפות: עוף שרואה מרחוק רק נבילות סימן שהוא טמא...

על דרך זו מבארים מנהג שנהגו רבים לשרוף בשריפת חמץ את הכף, הנוצה והנר שבדקו את החמץ. ונשאלת השאלה: מילא הכף והנוצה מובן למה נשרפים, אולי נדבק בהם פירור חמץ. אבל הנר רק עוזר להאיר למצוא את החמץ, ומדוע ישרף? אלא מתרצים בבדיחותא: נר שמחפש ועוזר למצוא חמץ אצל השני דינו להישרף.

"לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ירך מאחרי האביון... כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך" סיפר רבינו החפץ חיים: מעשה בכפרי שרגיל היה להביא שקי תבואה למכירה. כנהוג במשא ומתן עם הכפריים שלא ידעו קרוא וכתוב וקל וחומר חכמת החשבון, על כל שק שהוריק לתוך האסס היו מסמנים על הכותל קו לסימן על כמות ומספר השקים.

אותו כפרי, בעת שנסע עם סחורתו, שמע בגנות הסוחרים הממולחים בעיר, שתמיד מרמים את הכפריים. כשהגיע לעיר, סירב למכור באופן הנהוג, ונאות למכור רק בשיטה שהמציא: הוא יניח כובעו על השולחן, ועל כל שק ושק יניח הקונה מטבע. כשיגמור לפרוק שקיו, ימנו ויספרו את המטבעות, וכמנין המטבעות כך מנין השקים.

בזמן שהתעכב הקונה במחסן לבדוק את טיב הסחורה, שב הסוחר הכפרי אל החדר בו היו מונחות המטבעות במגבעת וכיון שראה שאין שם איש שלח ידו וגנב פרוטות אחדות ושם בכיסו באין רואים, בלי שהסוחר הבחין... לא עלה בדעתו שבכל פרוטה שהוא גונב, הוא מפסיד לעצמו שק מלא תבואה...

סיפור זה מספר היה הסבא קדישא, כאשר בת-צחוק על שפתיו באומרו: אותם אלו החושבים לחסוך ולקמץ מן הצדקה ועל ידי זה להרוויח, דומים לאותו סוחר כפרי. אין הם מבינים שכנגד כל מטבע שהם קומצים את ידיהם, הם מפסידים "שקי תבואה" ושכר נצחי.

ועוד מספרים בעלי המוסר על אותו כפרי אביון שהמתין בכליון עיניים בסמון לחג הפסח לדוור שמחלק את דברי הדואר מתוך תקווה שמה נזכר בו ידיד או בן משפחה, לשלוח עבורו קצת מעות להוצאות הפסח. אחר מעקב וצפייה ממושכת, הבחין בדוור שהוא קרב ובא ושקו על שכמו. מרוב התרגשות יצא לקבל פניו וכשהתקרב הבחין במעטפה שעשתה רושם שכדאי להתברך בה. לא יכול היה הכפרי להתגבר על יצרו מתוך נסיון העוני, שלח ידו וגנב את המעטפה רח"ל, ונמלט מהמקום כל עוד רוחו בו.

כאשר התרחק מרחק בטוח, הוציא בחיפזו את המעטפה לפותחה והנה רואה הוא לתדהמתו שהמעטפה ממוענת אליו. עודו משתאה ומשתומם, והנה עצרו שוטר שהבחין בנעשה ולקחו למאסר. לא הועילו לו כל טענותיו ומענותיו כי בסך הכל גנב את המעטפה שהיתה מיועדת לו...

מכאן למדו בעלי המוסר כי אפילו לגנוב, אין הגנב יכול להשיג יותר ממה שגזר לו. ההשתדלות אינה מעלה ואינה מורידה, כי "מזונותיו של אדם קצובין לו מראש השנה" (ביצה טז). לכל היותר יכול האדם "להרוויח" מהשתדלותו, לשבת שבוע בבית האסורים.. שהרי אם היה ממתין ובוטח ולא משתדל להשיג את הקצוב לו ב"כוחות עצמו", היה מקבל את שלו בדרך כבוד. אפילו מקצה העולם יתגלגל ויגיע לאדם מה שנקצב לו, ואילו מה שלא נקצב לו, אפילו יהיה תחת ידו, יאבד ממנו. רבינו הכיר את שני העולמות, והעדיף לבחור בחיים העליונים.

"לא יחדל אביון מקרב הארץ": המגיד מקעלם הכריז פעם בדרשתו ואמר: שמעו אתם, עשירים, תראו למען השם לתת צדקה לעניים ואם לא תתנו להם דעו לכם כי השנה הגיעו מים עד נפש והעניים יגוועו מרעב, ואם תאמרו מה יש אם הם ימותו למי אכפת הדבר הזה, דעו לכם, שוב הכריז המגיד, שהתורה הקדושה אומרת ומבטיחה "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ", וא"כ בהכרח שיהיו עניים ואם תתנו לעניים לגווע ברעב תהיו אתם מוכרחים לתפוס מקומם ותהיו אתם האביונים..

"נתון תתן לו ולא ירע לבבך בתתן לו כי בגלל הדבר הזה

יברכך ד' אלקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך" הגמ' (גיטין דף ז, א) אומרת שבאדם רואה אדם שמזונותיו מצומצמים שיעשה יותר צדקה ועי"ז יתרבו נכסיו, וכ"ש כשנכסיו מרובין שמחוייב לעסוק הרבה בצדקה. אבל האדם אומר: עכשיו המצב קשה אני לא נותן כעת, וכשיהיה לי אני יתן הרבה בעז"ה.

מספרים שפעם היה כפרי שאירס את בתו לבחור בן תורה. שמע הכפרי על מנהג שנותנים ש"ס לחתן, בירר היכן ניתן לקנות וירד העיר, לקנות את הש"ס ולשלחו אל החתן, ואכן קנה ש"ס 'עוז והדר' של 'מתיבתא' עבה מאוד, כשרצה לשלוח את הש"ס, נכנס לבית הדואר בעיר, ניגש אל הפקיד וקנה 'בול' בשקל אחד!

לקח את הבול והדביק על הקופסא, רשם לכבוד החתן היקר... ו...ונתן לפקיד "תשלח לי את זה" ורוצה ללכת. אומר הפקיד, רק רגע, שם את זה על המשקל ואומר לו אדוני צריך להוסיף בולים, שואל הכפרי, למה. אומר הפקיד "כי זה כבד וזה שוקל הרבה" ואתה שמת רק בול אחד של שקל, ואומר לו הכפרי "תגיד הכל בסדר? ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר! מה אתה אומר? החבילה כבידה? נו, אם נוסף בולים יהיה יותר כבד!...

אומר הקב"ה, רוצה שהכסף יגיע? תדביק בולים! תן לעניים! "כי בגלל הדבר הזה יברכך ה' אלקיך בכל מעשיך ובכל משלח ידך!" ומה אומר האדם? עכשיו קשה, עכשיו החבילה כבדה ואם אני יתן כסף לצדקה הרי החבילה תהיה יותר כבדה! הבה לא נהיה כאותו כפרי נבער...

"ראה אנכי": איתא בבעל הטורים כאן: "דבר אחר, 'ראה אנכי', פירוש: ממני תראו וכן תעשו". וצריך להבין דבריו אלו מה יראו ומה יעשו, ואין זה הדרך של העניו מכל האדם לומר דברים סתומים אלו לכלל ישראל, ויש להבין עפ"י העובדה המובנת ב'תפארת ישראל' סוף משניות קידושין ובעוד מקומות, שבזמן שהיו ישראל במדבר היה מלך אחד ששמע על משה רבינו, איזה איש נפלא הוא, מלא במעלות טובות וחמודות, ושלח צייר אחד שילך לצייר את פני משה רבינו, וכאשר חזר הצייר עם התמונה, קרא המלך את אנשיו הבקאים בחכמת הפרצוף, שייאמרו לו עפ"י הציור מה הם רואים על פניו, וענו לו שהוא אדם מושחת מאוד ואין בו שום דבר טוב,

והמלך בשמעו זאת נתרגז מאוד ואמר, או שהחכמים אינם יודעים, או שהצייר לא עשה מלאכתו נאמנה, והחליט לשלוח צייר אחר, וחזר השני לאחר זמן עם אותו ציור ממש, ולא נרגע המלך עד שנסע בעצמו דרך ארוכה להגיע למשה רבינו ולראות מקרוב מה האמת, וכאשר הגיע ראה שבאמת הציורים נכונים, ושאל את משה רבינו בעצמו על אודות מה שאמרו הבקאים, וענה לו משה רבינו, הכל אמת, כי כאשר נולד היה בו כל המידות הרעות, אלא שעבד על עצמו לשפר את כל הליכותיו, ולפי זה מובן מה שאמר משה כאן לכלל ישראל, שאל יאמר אדם שחסרונותיו באים לו מצד שנולד בטבעו הרע, אלא יתגבר ויעבוד על עצמו לשפר מידותיו, ועי"ז אמר 'ממני יראו וכן יעשו' (השו"ת וכו')

"חג הסוכות תעשה לך שבעת ימים": רבי שמשון מאוסטרופולי זיע"א סיפר שפעם אחת, בעיצומו של חודש אלול פגש את היצר הרע השטן המושטין מתהלך בפנים נפולות. שאל אותו רבי שמשון "למה נפלו פניך?" השיב לו: "שנה שלמה אני עמל ללכוד ברשתי את בני", ועכשיו כשמתקרבים ימי התשובה וכולם עסוקים בסור מרע ומגבירים את העשה טוב, כל עמלי שעמלתי שנה שלמה יורד לטמיון".

בעשרת ימי תשובה פגשתי בו והנה הוא צוהל משמחה. שאלתיו, מספר ר' שמשון, לשמחה מה זו עושה? וענה לו שלא נח ולא שקט, ועלה וקבל לפני בית דין של מעלה שאין זה הוגן שכל יגיעו לריק, וקיבל רשות לנקב חור בספינה שמביאה את האתרוגים כדי להכשילם שלא יוכלו לקיים את מצוות החג הקרב, בימי חג הסוכות פגע בו בשלישית ועתה חשך משחור תוארו. אמר לו רבי שמשון "מפני מה אתה עצב והרי עלתה מזימתך יפה?" אמר לו "חפרתי בור לעצמי. כי כל האתרוגים נפסלו ע"י המים בספינה, נשאר בודדים בלבד, וכל הקהילות שלחו משלחות לקנות את האתרוגים והרבו במחיר וערכו מגביות ואפילו נשים נתנו מתכשיטיהן, והקהילות שזכו לרכוש את האתרוג שמחו מאוד וכל הקהל עמד מבוקר עד ערב בתור כדי לזכות במצוות ארבעה מינים וכל זה עשה רעש גדול בשמים עד שכל נענוע שנענוע בו הרגשתי כאילו משברים את עצמותיי". (ממעין החסידות)

חודש אלול בפתח: דרשו חכמים ראה ר"ת ראה אלול הגיע, ימי הדין קרבים ובאים. עברה חלפה לה עוד שנה, מה נשתנה? תיקנו משהו בנפשנו, במידות, בתורה וביראת שמים? אדם שרוצה להיות בריא הולך לרופא לבדוק את עצמו לעשות בדיקות דם, לבדוק האם חיסר במשקל או להיפך, כך שומר הוא על בריאות תקינה.

באותה מידה אדם שקונה מכונית עושה לה בדיקה כללית בכל שנה שמגיע המועד. מעשה בשני אנשים שקנו רכב מאותו הדגם, לאחר מספר שנים נפגשו ברמזור, לאחד אותו הרכב מעלה עשן וכולו חלוד, מכה פה ומכה שם, נורה אחת עובדת, ואחת לא. ומאיך הרכב של השני כחדש. שאלו חברו: מתי החלפת את הרכב שקנינו יחד? השיב לו בעל הרכב החדש - זהו אותו הרכב!!

הייתכן?! השתומם האיש, תראה איך הרכב שלי נראה, ואיך שלך! והתשובה האמיתית; שכאשר הגיע מועד הטיפול של בעל הרכב הרעוע, הלה עשה את כל התחבולות האפשריות בכדי לעבור טסט ונתן כסף מתחת לשולחן. ומאיך השני כאשר הגיע מועד הטסט הלך וסידר כל נזק ותקלה, ועשה הכל כראוי. ולכן הרכב נראה כך.

אותו הדבר אצלנו. מגיע המבחן, ראש השנה-אלול זמן ההכנה, לראות ולבדוק היכן ישנם תקלות, מה יש לתקן. ואז נעבור את הטסט בהצלח!! ואם נחפש תחבולות, אזי נישאר מקולקלים ואפשר שיורידו אותנו מהכביש באמצע השנה. לכן, כל חכם ילך ויעשה חשבון בנפשו ויראה היכן צריך לתקן 'כי אדם אין צדיק בארץ, אשר יעשה טוב ולא יחטא' (קהלת פ' ז'). (הרב אליהו אשכולי הי"ו)

ר' קדמי באהל אביו של הרבי

קדמי ביטוחים

המרכז הארצי לביטוח רכב

מחירים הכי זולים, תנאים הכי טובים,

והעיקר כולם בבית מרגישים.

זירה. עסק. חיים.

פנסיה. משכנתא.

2770 * מתקשרים ומרוויחים...

לע"נ: ר' משה בר גימול,
מרת רחמה בת ביחה,
ראברום נתניהו בר אסתר
רוזה וניסים בני רחמה ז"ל

לעילוי נשמת
קלוד מכלוף בן חסיבה
מיכל בת רינה
זקלן בת ממו ז"ל

לעילוי נשמת
ר' יצחק ונונו בן ממו
ראובן פרץ בן שמחה
רחל בת זהבה ז"ל

לעילוי נשמת
איידה בן זקן בת קמרה,
שמעון ונונו בן ממו, פולת
נוטא דון בת קמרה, אברהם
שלום (רובן) בנות בן קמרה

לרפואה והצלחת
אליס ונונו בת קמרה,
יונה בת אסתר, אראלה
בת לילי, אריאב בן שרה

לרפואה והצלחת
אהרון רונן בן אליס
ויצחק ונונו ומשפחתו